Fondy ako súčasť vlastného imania verejných vysokých škôl

Funds as part of the equity in public universities

Alena Kordošová[1]

Abstrakt
Fondy verejných vysokých škôl predstavujú významnú súčasť vlastného imania v účtovníctve týchto špecifických neziskových účtovných jednotiek. Medzi fondy, ktoré tvoria súčasť vlastného imania verejných vysokých škôl, zaraďujeme fondy tvorené podľa osobitných predpisov, fond reprodukcie a fondy tvorené zo zisku. Vedecká stať je zameraná na skúmanie týchto fondov tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl vo všeobecnosti a osobitne v podmienkach konkrétnych verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku. Cieľom vedeckej state je zhodnotenie jednotlivých fondov tvoriacich vlastné imanie vo všetkých verejných vysokých školách na Slovensku ako špecifických neziskových účtovných jednotkách so zreteľom na ich stav a vývoj v skúmanom období.

Kľúčové slová
fondy, vlastné imanie, verejné vysoké školy

Abstract
Public university funds represent a significant part of the equity in the accounting of these specific non-profit accounting entities. Among the funds that form part of the equity of public universities, we include funds created according to special regulations, the reproduction fund and funds created from profit. The scientific article is focused on examining these funds forming the equity of public universities in general and in particular in the conditions of specific public universities operating in Slovakia. The aim of the scientific article is to evaluate individual funds forming the equity in all public universities in Slovakia as specific non-profit accounting entities with regard to their status and development in the period under review.

Key words
funds, equity, public universities

JEL classification
L31, M41

1 Úvod

Verejné vysoké školy, ako subjekty verejnej správy, majú špecifické postavenie tak v porovnaní s podnikateľskými subjektami, ako aj v porovnaní s ostatnými nepodnikateľskými subjektami. Medzi osobitosti verejných vysokých škôl zaraďujeme aj štruktúru vlastného imania. Špecifickými zložkami vlastného imania vybraných subjektov verejnej správy sú fondy, medzi ktoré zaraďujeme fondy tvorené podľa osobitných predpisov, fond reprodukcie a fondy tvorené zo zisku.

Vedecká stať je zameraná na skúmanie týchto fondov tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl vo všeobecnosti a osobitne v podmienkach konkrétnych verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku. Cieľom je poukázať na význam a osobitosti jednotlivých

[1] Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a audítorstva, Dolnozemská cesta 1, 852 35 Bratislava, alena.kordosova@euba.sk.

druhov fondov, ktoré tvoria vlastné imanie verejných vysokých škôl ako špecifických neziskových účtovných jednotiek so zreteľom na ich stav a vývoj v skúmanom období.

Objektom nášho skúmania je dvadsať verejných vysokých škôl pôsobiacich na území Slovenskej republiky, ktoré sú zároveň subjektami verejnej správy, a ktorých jednotlivé fondy tvoriace vlastné imanie podrobíme hlbšej analýze. Patria sem tieto verejné vysoké školy, ktoré uvádzame v abecednom poradí aj so skratkami uvedenými v zátvorke, ktoré budeme používať v ďalšom texte. Sú nimi:

- Akadémia umení v Banskej Bystrici (AUBB),
- Ekonomická univerzita v Bratislave (EUBA),
- Katolícka univerzita v Ružomberku (KU),
- Prešovská univerzita v Prešove (UNIPO),
- Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre (SPU),
- Slovenská technická univerzita v Bratislave (STUBA),
- Technická univerzita v Košiciach (TUKE),
- Technická univerzita vo Zvolene (TUZVO),
- Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne (TNUNI),
- Trnavská univerzita v Trnave (TRUNI),
- Univerzita J. Selyeho (SELYEUNI),
- Univerzita Komenského v Bratislave (UNIBA),
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre (UKF),
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (UMB),
- Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJS),
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave (UCM),
- Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVL),
- Vysoká škola múzických umení v Bratislave (VSMU),
- Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (VSVU),
- Žilinská univerzita v Žiline (UNIZA).

Na účely splnenia stanoveného cieľa a na základe analýzy vývoja a súčasného stavu vybraných položiek vlastného imania jednotlivých verejných vysokých škôl a uvedenej vedeckej a odbornej literatúry, vymedzujeme najprv osobitosti fondov ako súčasti vlastného imania vo verejných vysokých školách v podmienkach Slovenskej republiky. V rámci ďalšieho skúmania fondov vymedzených subjektov verejnej správy, ktoré hlbšie analyzujeme, sa zameriavame na tieto charakteristiky:

- vývoj výšky jednotlivých fondov patriacich do vlastného imania konkrétnych verejných vysokých škôl za ostatných päť rokov,
- štruktúru jednotlivých fondov tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl na Slovensku v roku 2024,
- absolútnu výšku a percentuálny podiel fondov tvoriacich vlastné imanie na celkovej výške vlastného imania v roku 2024 vo všetkých verejných vysokých škôl v SR,
- absolútnu výšku a percentuálny podiel konkrétnych druhov fondov na celkovej výške vykazovaných fondov tvoriacich vlastné imanie v roku 2024 vo všetkých verejných vysokých školách v SR.

Základom pre spracovanie príspevku boli rôznorodé literárne zdroje. Významnými použitými zdrojmi sú články publikované vo vedeckých časopisoch: Filatova et al., 2023, Greenfield & Natalia, 2023, Kuzior et al., 2023, Lyeonov et al., 2022, Onopriienko et al., 2023, Pakšiová & Lovciová, 2019 a Stanley, 2017. Medzi ďalšie zdroje zaraďujeme aj príspevok publikovaný v zborníku z vedeckej konferencie: Lehenchuk et al., 2023. Základnú právnu úpravu, ktorú sme pri spracovávaní vedeckej state použili, tvorí zákon č. 131/2002 Z. z.

o vysokých školách v znení neskorších predpisov, pre oblasť charakteristiky jednotlivých skúmaných fondov verejných vysokých škôl, zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov a opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 30. októbra 2013 č. MF/17616/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto ukladania individuálnej účtovnej závierky a výročnej správy pre účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účely podnikania v znení neskorších predpisov, pre ich účtovné zobrazenie. Kvantitatívne údaje o jednotlivých fondoch tvoriacich vlastné imanie analyzovaných verejných vysokých škôl sú spracované na základe údajov zverejnených na internetových stránkach FinStatu (2020 – 2024) a Registra účtovných závierok (2020 – 2024).

2 Osobitosti fondov tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl

Vlastné imanie verejných vysokých škôl je tvorené viacerými položkami, medzi ktoré zaraďujeme:

- základné imanie,
- fondy tvorené podľa osobitných predpisov,
- fond reprodukcie,
- fondy tvorené zo zisku,
- nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov a
- výsledok hospodárenia za účtovné obdobie.

O fondoch tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl sa účtuje v účtovej triede 4 – Imanie, fondy, výsledok hospodárenia a dlhodobé záväzky v členení na tieto účtové skupiny:

- 41 – Imanie a fondy,
- 42 – Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia.

2.1 Fondy tvorené podľa osobitných predpisov

Fondy tvorené podľa osobitných predpisov sa účtujú v účtovej skupine 41 – Imanie a fondy, na účte 412 – Fondy tvorené podľa osobitných predpisov. Tvorba fondov podľa osobitných predpisov sa účtuje v prospech účtu 412 – Fondy tvorené podľa osobitných predpisov a použitie fondov na ťarchu tohto účtu. Zásady tvorby a použitia fondov tvorených podľa osobitných predpisov upravuje osobitný predpis, ktorým vo verejných vysokých školách je zákon o vysokých školách (2002). V súlade s týmto zákonom, verejné vysoké školy vytvárajú štipendijný fond a fond na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami. V prípade, že sa finančné prostriedky fondov vedú na samostatných účtoch, stav fondov sa zvyšuje o kreditné úroky a kurzové zisky a znižuje sa o výdavky súvisiace s vedením účtov a kurzové straty.

Štipendijný fond a fond na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami sa tvoria predovšetkým:

- z kladného celkového výsledku hospodárenia,
- z darov, z dedičstva a z výnosov z nich.

Štipendijný fond sa vytvára aj z časti výnosov zo školného a z časti dotácie na sociálnu podporu študentov určenú na sociálne, motivačné a tehotenské štipendiá. Používa sa na poskytovanie štipendií a pôžičiek. (zákon o vysokých školách, 2002)

Fond na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami sa vytvára aj z časti dotácie na uskutočňovanie akreditovaných študijných programov a je možné ho použiť na finančné zabezpečenie zodpovedajúcich podmienok štúdia študentov so špecifickými potrebami vzhľadom na ich špecifické potreby. (zákon o vysokých školách, 2002)

2.2 Fond reprodukcie

Ďalším špecifickým fondom tvoreným vo verejných vysokých školách je fond reprodukcie. Fond reprodukcie sa účtuje v účtovej skupine 41 – Imanie a fondy, na účte 413 – Fond reprodukcie. Tvorba fondu reprodukcie sa účtuje v prospech účtu 413 – Fond reprodukcie a jeho použitie na ťarchu tohto účtu. Fond reprodukcie je finančným fondom verejných vysokých škôl a zásady jeho tvorby a použitia upravuje zákon o vysokých školách (2002). Finančné prostriedky fondu reprodukcie sa vedú buď na bežnom účte verejnej vysokej školy alebo na osobitnom bankovom účte fondu reprodukcie v závislosti od rozhodnutia účtovnej jednotky.

Fond reprodukcie je finančným fondom verejných vysokých škôl a tvorí sa:

- z kladného celkového výsledku hospodárenia,
- z darov, dedičstva a výnosov z nich,
- z rezervného fondu,
- z odpisov dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku podľa odpisového plánu okrem majetku obstaraného z dotácií určených na obstaranie dlhodobého hmotného majetku,
- zo zostatkovej ceny dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku pri jeho fyzickej likvidácii okrem majetku obstaraného z dotácií určených na obstaranie dlhodobého hmotného majetku,
- zo zostatkovej ceny predaného dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku okrem majetku obstaraného z dotácií určených na obstaranie dlhodobého hmotného majetku,
- z rozdielu výnosov z predaja dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku a zo súčtu zostatkovej ceny a nákladov vynaložených v súvislosti s predajom v prípade predaja za cenu vyššiu ako je súčet zostatkovej ceny predaného majetku a nákladov vynaložených v súvislosti s predajom,
- z prostriedkov od iných subjektov podľa uzatvorených zmlúv o združovaní prostriedkov na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku. (zákon o vysokých školách, 2002)

Fond reprodukcie sa používa:

- na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku vrátane jeho technického zhodnotenia,
- na poskytovanie prostriedkov podľa uzatvorených zmlúv o združovaní prostriedkov na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku,
- na splátky úverov použitých na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku alebo jeho technického zhodnotenia. (zákon o vysokých školách, 2002)

2.3 Fondy tvorené zo zisku

Účelové fondy tvorené zo zisku sa účtujú v účtovej skupine 42 – Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia, a to na účtoch:

- 421 – Rezervný fond,
- 423 – Fondy tvorené zo zisku a

- 427 – Ostatné fondy.

Tvorba uvedených účelových fondov tvorených zo zisku sa účtuje v prospech účtov účtovej skupiny 42 – Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia a ich použitie na ťarchu týchto účtov. Peňažné prostriedky jednotlivých fondov môžu byť vedené buď:

- na samostatných bankových účtoch alebo
- na bežnom bankovom účte s príslušnou analytickou evidenciou.

Zákonom o vysokých školách (2002) majú verejné vysoké školy predpísanú tvorbu jedného účelového fondu tvoreného zo zisku, a to rezervného fondu. Rezervný fond, ako ďalší finančný fond tvorený verejnými vysokými školami, je tvorený z kladného celkového výsledku hospodárenia, z darov, z dedičstva a z výnosov z nich. Na jeho tvorbu verejné vysoké školy použijú najmenej 40 % svojho kladného celkového výsledku hospodárenia. Používa sa prednostne na vyrovnanie straty z predchádzajúceho roka a na krytie neuhradenej straty z minulých rokov. V prípade, ak verejné vysoké školy nevykazujú stratu, môžu prostriedky rezervného fondu použiť prostredníctvom svojho rozpočtu a na doplnenie ostatných finančných fondov.

Zásady tvorby a použitia ostatných účelových fondov tvorených zo zisku si verejné vysoké školy určujú samy. Preto je potrebné, aby si vo svojich vnútorných predpisoch stanovili, aké ďalšie fondy zo zisku budú vytvárať a na aký účel ich budú používať.

3 Komparatívna analýza fondov tvoriacich vlastné imanie verejných vysokých škôl v Slovenskej republike

Prvý ukazovateľ, ktorý podrobíme skúmaniu, je výška fondov tvorených podľa osobitných predpisov všetkých dvadsiatich verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku. Tabuľka 1 obsahuje výšku fondov tvorených podľa osobitných predpisov v eurách jednotlivých verejných vysokých škôl za analyzované účtovné obdobia 2020 – 2024.

Tab. 1: Fondy tvorené podľa osobitných predpisov VVŠ za roky 2020 – 2024 v eurách

	FONDY TVORENÉ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV				
VEREJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
AUBB	65 243	59 240	60 547	66 119	91 367
EUBA	883 744	648 155	507 108	395 982	569 927
KU	553 461	505 966	487 922	368 251	345 956
UNIPO	1 243 210	1 598 453	1 458 553	1 616 808	1 689 905
SPU	440 329	364 768	332 183	304 621	362 943
STUBA	2 531 315	1 931 968	993 642	1 109 234	1 127 743
TUKE	1 123 800	996 651	695 450	565 658	863 854
TUZVO	220 192	241 849	249 180	314 067	350 776
TNUNI	163 333	165 352	127 857	123 003	137 476
TRUNI	612 417	543 496	498 200	425 732	520 561
SELYEUNI	203 169	226 042	260 009	146 336	199 208
UNIBA	3 710 695	4 717 541	2 792 562	2 661 038	3 081 962
UKF	604 193	598 788	460 896	393 482	567 621
UMB	669 653	599 365	490 224	492 028	676 768
UPJS	315 176	861 636	736 554	397 215	539 198

UCM	563 336	468 481	309 455	266 318	376 586
UVL	254 166	270 788	168 821	142 215	188 393
VSMU	186 991	138 580	141 777	76 083	106 141
VSVU	113 596	57 136	50 046	20 641	23 616
UNIZA	1 510 245	1 271 693	1 127 757	839 399	1 137 814

Zdroj: vlastné spracovanie podľa https://finstat.sk/databaza-nadacii-neziskovych-organizacii-zdruzeni a https://registeruz.sk

Ak skúmame výšku fondov tvorených podľa osobitných predpisov jednotlivých verejných vysokých škôl za ostatných päť rokov, môžeme konštatovať neustály nárast výšky týchto fondov len v jednej verejnej vysokej škole medzi rokmi 2020 až 2024, a to konkrétne na Katolíckej univerzite v Ružomberku. V ostatných verejných vysokých školách pohyb týchto fondov zaznamenáva kolísavý trend. Ak porovnávame prvý rok skúmania 2020 s posledným rokom skúmania 2024, pätnásť verejných vysokých škôl vykazuje vyššiu hodnotu týchto fondov a len päť škôl ich pokles.

Druhým ukazovateľom, ktorý podrobíme skúmaniu je výška fondu reprodukcie všetkých dvadsiatich verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku. Tabuľka 2 obsahuje výšku fondu reprodukcie v eurách jednotlivých verejných vysokých škôl za analyzované účtovné obdobia 2020 – 2024.

Tab. 2: Fond reprodukcie VVŠ za roky 2020 – 2024 v eurách

	FOND REPRODUKCIE				
VEREJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
AUBB	1 349 203	1 263 955	1 157 169	1 058 012	1 127 498
EUBA	8 908 094	8 851 820	7 955 773	7 980 439	8 218 795
KU	5 069 746	5 042 467	4 812 870	4 596 031	4 345 684
UNIPO	1 835 244	2 450 294	3 169 657	3 035 543	2 749 640
SPU	5 483 291	4 447 811	4 806 361	3 533 347	4 484 772
STUBA	18 175 966	20 421 169	26 267 718	21 827 534	22 454 386
TUKE	7 244 160	8 658 343	8 221 561	7 765 171	6 630 407
TUZVO	3 492 302	3 605 898	3 859 962	3 591 342	3 060 996
TNUNI	5 495 067	5 082 307	5 031 260	5 419 704	5 114 490
TRUNI	3 410 650	3 024 579	2 680 290	1 993 809	815 287
SELYEUNI	367 345	444 199	511 571	461 626	430 977
UNIBA	25 628 774	17 537 245	28 321 391	23 526 096	19 453 144
UKF	286 692	713 470	737 240	0	704 034
UMB	6 915 432	7 929 963	7 697 491	7 810 418	7 989 972
UPJS	1 369 635	558 858	770 600	0	0
UCM	1 482 777	1 324 306	1 309 638	1 216 109	993 588
UVL	1 782 711	2 271 706	2 829 191	3 209 541	2 986 986
VSMU	1 506 202	1 420 736	1 230 057	932 875	378 815
VSVU	798 938	836 392	1 067 425	1 043 412	969 581
UNIZA	2 955 407	5 589 855	6 185 567	4 986 049	1 087 671

Zdroj: vlastné spracovanie podľa https://finstat.sk/databaza-nadacii-neziskovych-organizacii-zdruzeni a https://registeruz.sk

Ak skúmame výšku fondu reprodukcie jednotlivých verejných vysokých škôl za ostatných päť rokov, môžeme konštatovať neustály nárast výšky tohto fondu v štyroch verejných vysokých školách medzi rokmi 2020 až 2024, a to konkrétne na Katolíckej univerzite v Ružomberku, Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne, Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Vysokej škole múzických umení v Bratislave. V ostatných verejných vysokých školách pohyb fondu reprodukcie zaznamenáva kolísavý trend. Ak porovnávame prvý rok skúmania 2020 s posledným rokom skúmania 2024, trinásť verejných vysokých škôl vykazuje vyššiu hodnotu tohto fondu a sedem škôl jeho pokles.

Tretí ukazovateľ skúma výška fondov tvorených zo zisku rovnako vo všetkých verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku. Tabuľka 3 obsahuje výšku fondov tvorených zo zisku v eurách jednotlivých verejných vysokých škôl za analyzované účtovné obdobia 2020 – 2024.

Tab. 3: Fondy tvorené zo zisku VVŠ za roky 2020 – 2024 v eurách

	FONDY TVORENÉ ZO ZISKU				
VEREJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
AUBB	11 169	11 641	12 511	6 256	9 147
EUBA	285 771	269 604	220 609	931 289	262 488
KU	304 259	310 093	214 676	687 276	534 340
UNIPO	4 356 873	3 998 266	2 549 016	915 648	899 216
SPU	125 602	122 635	129 159	136 652	137 784
STUBA	4 047 658	1 727 855	1 566 362	1 748 186	1 957 677
TUKE	24 588 548	20 328 093	17 883 512	12 670 022	11 832 421
TUZVO	5 224 806	4 713 196	4 224 151	3 654 653	3 295 150
TNUNI	4 748 395	3 171 694	1 954 298	1 389 458	102 639
TRUNI	2 382 319	2 568 408	3 262 411	3 055 844	2 385 983
SELYEUNI	1 408 805	1 402 238	1 402 238	1 102 238	1 101 605
UNIBA	28 184 010	25 059 291	24 966 535	20 110 614	16 371 771
UKF	9 801 253	10 130 378	9 418 264	8 670 659	8 798 817
UMB	3 061 520	3 085 963	3 129 957	2 854 014	2 542 421
UPJS	14 899 823	14 986 426	18 109 163	16 638 945	13 806 815
UCM	834 419	787 114	1 027 948	1 124 967	893 714
UVL	73 111	73 293	76 637	71 049	76 062
VSMU	3 245 893	3 448 815	3 281 388	3 657 896	3 054 440
VSVU	1 389 508	1 621 419	1 345 918	598 608	403 858
UNIZA	7 138 289	5 127 511	4 402 772	7 577 133	11 123 826

Zdroj: vlastné spracovanie podľa https://finstat.sk/databaza-nadacii-neziskovych-organizacii-zdruzeni a https://registeruz.sk

Rovnakým spôsobom analyzujeme aj fondy tvorené zo zisku v jednotlivých verejných vysokých školách za ostatných päť rokov a môžeme konštatovať neustály nárast výšky týchto fondov v šiestich verejných vysokých školách medzi rokmi 2020 až 2024, a to konkrétne na Prešovskej univerzite v Prešove, Technickej univerzite v Košiciach, Technickej univerzite vo Zvolene, Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne, Univerzite J. Selyeho a Univerzite Komenského v Bratislave. V ostatných verejných vysokých školách pohyb týchto fondov zaznamenáva kolísavý trend. Ak porovnávame prvý rok skúmania 2020 s posledným rokom

skúmania 2024, štrnásť verejných vysokých škôl vykazuje vyššiu hodnotu týchto fondov a šesť škôl ich pokles.

Podrobnejšej analýze podrobíme fondy tvoriace vlastné imanie za rok 2024 vo všetkých verejných vysokých školách pôsobiacich na Slovensku a zameriame sa na štruktúru týchto fondov nielen v ich peňažnom vyjadrení, ale aj v percentuálnom zastúpení. Tabuľka 4 obsahuje výšku vlastného imania, celkovú výšku fondov, ktoré ho tvoria a aj jednotlivé vykazované súhrnné položky týchto fondov v eurách jednotlivých verejných vysokých škôl za analyzované účtovné obdobie 2024.

Tab. 4: Štruktúra fondov VVŠ za rok 2024 v eurách

VEREJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA	VLASTNÉ IMANIE	FONDY AKO SÚČASŤ VLASTNÉHO IMANIA	Fondy tvorené podľa osobitných predpisov	Fond reprodukcie	Fondy tvorené zo zisku
AUBB	5 632 405	1 425 615	65 243	1 349 203	11 169
EUBA	36 282 335	10 077 609	883 744	8 908 094	285 771
KU	9 134 773	5 927 466	553 461	5 069 746	304 259
UNIPO	20 339 533	7 435 327	1 243 210	1 835 244	4 356 873
SPU	38 722 446	6 049 222	440 329	5 483 291	125 602
STUBA	146 001 416	24 754 939	2 531 315	18 175 966	4 047 658
TUKE	69 737 873	32 956 508	1 123 800	7 244 160	24 588 548
TUZVO	31 601 890	8 937 300	220 192	3 492 302	5 224 806
TNUNI	25 414 517	10 406 795	163 333	5 495 067	4 748 395
TRUNI	12 307 340	6 405 386	612 417	3 410 650	2 382 319
SELYEUNI	3 587 296	1 979 319	203 169	367 345	1 408 805
UNIBA	193 673 823	57 523 479	3 710 695	25 628 774	28 184 010
UKF	31 020 855	10 692 138	604 193	286 692	9 801 253
UMB	37 416 774	10 646 605	669 653	6 915 432	3 061 520
UPJS	53 376 873	16 584 634	315 176	1 369 635	14 899 823
UCM	9 108 091	2 880 532	563 336	1 482 777	834 419
UVL	22 578 511	2 109 988	254 166	1 782 711	73 111
VSMU	13 634 731	4 939 086	186 991	1 506 202	3 245 893
VSVU	9 110 582	2 302 042	113 596	798 938	1 389 508
UNIZA	79 998 295	11 603 941	1 510 245	2 955 407	7 138 289

Zdroj: vlastné spracovanie podľa https://finstat.sk/databaza-nadacii-neziskovych-organizacii-zdruzeni a https://registeruz.sk

Za rok 2024 najvyššiu sumu fondov ako súčasť vlastného imania vykazuje Univerzita Komenského v Bratislave, a to v hodnote 57 523 479 eur, nasledujú Technická univerzita vo Zvolene a prvú trojku uzatvára Slovenská technická univerzita v Bratislave. Naopak, najnižšiu sumu týchto fondov vykazuje Akadémia umení v Banskej Bystrici so sumou 1 425 615 eur a nasledujú Univerzita J. Selyeho a Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Pri hlbšej analýze štruktúry jednotlivých fondov zisťujeme, že najvyššie absolútne hodnoty pri všetkých vykazovaných fondoch má Univerzita Komenského v Bratislave. Najnižšie absolútne hodnoty vykazuje pri fondoch tvorených podľa osobitných predpisov a fondoch tvorených zo zisku Akadémia umení v Banskej Bystrici a pri fonde reprodukcie je najnižšia hodnota vykázaná na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

Ďalšej analýze podrobíme percentuálny podiel fondov na vlastnom imaní a podiel jednotlivých položiek fondov na celkovej hodnote fondov tvoriacich vlastné imanie všetkých verejných vysokých škôl za rok 2024, ktoré zobrazujeme v nasledujúcej Tabuľke 5 Percentuálny podiel položiek fondov ako súčasti vlastného imania VVŠ za rok 2024.

Tab. 5: Percentuálny podiel položiek fondov ako súčasti vlastného imania VVŠ za rok 2024

VEREJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA	FONDY/ VLASTNÉ IMANIE	FONDY AKO SÚČASŤ VLASTNÉHO IMANIA	Fondy tvorené podľa osobitných predpisov	Fond reprodukcie	Fondy tvorené zo zisku
AUBB	25,31	100	4,58	94,64	0,78
EUBA	27,78	100	8,77	88,39	2,84
KU	64,89	100	9,34	85,53	5,13
UNIPO	36,56	100	16,72	24,68	58,60
SPU	15,62	100	7,28	90,64	2,08
STUBA	16,96	100	10,23	73,42	16,35
TUKE	47,26	100	3,41	21,98	74,61
TUZVO	28,28	100	2,46	39,08	58,46
TNUNI	40,95	100	1,57	52,80	45,63
TRUNI	52,05	100	9,56	53,25	37,19
SELYEUNI	55,18	100	10,26	18,56	71,18
UNIBA	29,70	100	6,45	44,55	49,00
UKF	34,47	100	5,65	2,68	91,67
UMB	28,45	100	6,29	64,95	28,76
UPJS	31,07	100	1,90	8,26	89,84
UCM	31,63	100	19,56	51,47	28,97
UVL	9,35	100	12,05	84,49	3,46
VSMU	36,22	100	3,79	30,49	65,72
VSVU	25,27	100	4,93	34,71	60,36
UNIZA	14,51	100	13,01	25,47	61,52

Zdroj: vlastné spracovanie

Za rok 2024 najvyššie percento fondov na vlastnom imaní dosiahla Katolícka univerzita v Ružomberku, a to 64,89 %, nasledujú Univerzita J. Selyeho a Trnavská univerzita v Trnave. Vo všetkých uvádzaných univerzitách fondy predstavujú viac ako 50 % ich vlastného imania. Najnižší podiel na vlastnom imaní dosahujú fondy na Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach s 9,35 %-tami, nasledujú Žilinská univerzita v Žiline, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre a Slovenská technická univerzita v Bratislave. Vo všetkých uvádzaných univerzitách fondy predstavujú menej ako 20 % ich vlastného imania.

Ak sa hlbšie pozrieme na jednotlivé druhy fondov a ich percentuálne zastúpenie na celkovej výške fondov zisťujeme, že polovica verejných vysokých škôl má najvyšší podiel tvorený fondom reprodukcie a druhá polovica má zase najvyšší podiel tvorený fondami tvorenými zo zisku. Najnižší percentuálny podiel vykazuje fond reprodukcie len v jednej verejnej vysokej škole, a to na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Fondy tvorené podľa osobitných predpisov tvoria najnižší podiel v štrnástich verejných vysokých školách a fondy tvorené zo zisku v piatich verejných vysokých školách.

4 Záver

Výsledky analýzy fondov tvoriacich vlastné imanie všetkých verejných vysokých škôl pôsobiacich na Slovensku dokazujú, že ich vývoj v rámci skúmaného päťročného obdobia je čiastočne ovplyvňovaný veľkosťou verejnej vysokej školy a čiastočne jednotlivými krízami prebiehajúcimi v tomto období. Volatilita hodnoty fondov tvoriacich vlastné imanie za skúmané päťročné obdobie potvrdzuje, že jednotlivé verejné vysoké školy dokázali odolávať následkom začínajúcich a naďalej pretrvávajúcich kríz s rôznou mierou.

Ak však porovnávame výšku jednotlivých fondov tvoriacich vlastné imanie v roku 2024 v porovnaní s rokom 2020 môžeme konštatovať, že v priemere 70 % verejných vysokých škôl vykazovalo ich nárast, napriek krízam, ktoré sa v tomto období začali a niektoré z nich pokračujú aj v súčasnosti, a v priemere len 30 % vykazovalo pokles hodnoty týchto fondov.

V rámci štruktúry fondov a ich jednotlivých položiek za rok 2024 zisťujeme, že podiel fondov na vlastnom imaní vyšší ako 50 % sa vyskytuje len v troch verejných vysokých školách a vo zvyšných sedemnástich verejných vysokých školách sa tento podiel pohybuje pod 50 %. Percentuálne zastúpenie analyzovaných fondov na ich celkovej výške v roku 2024 je v rámci jednotlivých verejných vysokých škôl rôznorodé. Polovica verejných vysokých škôl zaznamenáva najvyššie percento zastúpené fondom reprodukcie a druhá polovica zase zaznamenáva najvyššie percento zastúpené fondami tvorenými zo zisku. Fondy tvorené podľa osobitných predpisov sa podieľajú na celkovej výške fondov najnižším percentom až v štrnástich verejných vysokých školách.

Výsledky skúmania všetkých fondov tvoriacich vlastné imanie jednotlivých verejných vysokých škôl potvrdzujú rôznu variabilitu skúmaných položiek vlastného imania. Ani jeden fond vlastného imania nezaznamenal konzistentné správanie sa vo všetkých verejných vysokých školách. Rovnako aj výrazná volatilita percentuálneho podielu jednotlivých fondov vlastného imania v rámci všetkých verejných vysokých škôl dokazuje rôznorodosť prijímaných opatrení ovplyvňujúcich výšku týchto fondov jednotlivými skúmanými účtovnými jednotkami v analyzovanom období.

Z uvedených skutočností vyplývajú ďalšie otázky na vedeckú diskusiu, vo vzťahu k štruktúre fondov, ktoré v súčasnosti verejné vysoké školy vytvárajú. Špecifickými fondami, ktoré vytvárajú všetky verejné vysoké školy na Slovensku, sú fondy tvorené podľa osobitných predpisov a fond reprodukcie. Fondy tvorené podľa osobitných predpisov majú svoje nezastupiteľné miesto vzhľadom na poslanie verejných vysokých škôl. Avšak opodstatnenie fondu reprodukcie, ktorý vytvárajú a používajú verejné vysoké školy ako jediné účtovné jednotky na Slovensku vo vzťahu k dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku je na ďalšiu vedeckú diskusiu, či je i naďalej opodstatnené a má význam v súčasnosti aj v týchto účtovných jednotkách tvoriť tento finančný fond.

Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia grantovej úlohy VEGA 1/0377/25 *Inovatívne metódy Enterprise risk management a ich využitie v riadení a modelovaní rizík*.

Literatúra

1. Filatova, H., Tumpach, M., Reshetniak, Y., Lyeonov, S. & Vynnychenko. N. (2023). Public Policy and Financial Regulation in Preventing and Combating Financial Fraud: A Bibliometric Analysis. In *Public and Municipal Finance*, 12(1), pp. 48-61.
2. FinStat (2020 – 2024). Dostupné na: https://finstat.sk/databaza-nadacii-neziskovych-organizacii-zdruzeni
3. Greenfield, R. J. & Natalia, E. (2023). Disinvestment in Higher Education and its Impact on Society: Case of Illinois Public Universities. In *Public Organization Review.*
4. Kuzior, A., Kostenko, A., Sotnyk, I., Chortok, Y., Tuliakov, O. & Podmanická, M. (2023). Socioeconomic Sustainability and the Solidarity Economy Formation Under the War

Conditions in Ukraine. In *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 5(52), pp. 256-267.
5. Lehenchuk, S., Vakaliuk, T., Nazarenko, T., P., Kubaščíková, Z. & Juhászová, Z. (2023). The Impact of Intangible Assets on the Financial Performance of Slovak ICT Companies: a Panel Data Regression Analysis. In *CEUR Workhsop Proceedings : Proceedings of the Selected and Revised Papers of 10th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy.* Germany : CEUR-WS Team, pp. 61-81.
6. Lyeonov, S., Tiutiunyk, I., Vašeková, M., Dziubenko, O. & Samchyk, M. (2022). Tax, Investment, Institutional and Social Channels of Economic Shadowing: Challenges for Macrofinancial Stability and Good Governance. In *Public and Municipal Finance*. 11(1), pp. 128-141.
7. Onopriienko, K., Lovciová, K., Mateášová, M., Kuznyetsova, A. & Vasylieva. T. (2023). Economic Policy to Support Lifelong Learning System Development & SDG4 Achievement: Bibliometric Analysis. In *Knowledge and Performance Management,* 7(1), pp. 15-28.
8. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov.
9. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 30. októbra 2013 č. MF/17616/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto ukladania individuálnej účtovnej závierky a výročnej správy pre účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účely podnikania v znení neskorších predpisov.
10. Pakšiová, R. & Lovciová, K. (2019). Food Companies Reporting of Corporate Social Responsibility in the Slovak Republic. In *European Food and Feed Law Review.* 14(3), pp. 281-287.
11. Register účtovných závierok (2020 – 2024). Dostupné na: https://www.registeruz.sk
12. Stanley, R. (2017). Influence of classification of accounting entities for reporting in the context of legislative changes. In S*trategic Management : International Journal of Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management*, 22(1), pp.7-11.
13. Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov.
14. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.